

Frivårdens ansvar

Inledningsanföranden vid Svenska Kriminalistföreningens höstmöte den 25 september 1975.¹⁾

Av lagman TOR SVERNE, Visby, och inspektör BIRGIT HINDERSON, Stockholm.

I.

Lagman Tor Sverne:

Kvällens diskussionsämne har fått rubriken „Frivårdens ansvar“. Det är ett stort ansvar och skall vi diskutera det ämnet är jag rädd för att kvällen inte kommer att räcka till. Det torde inte heller gå att täcka in vidden av detta ansvar i ett kort inledningsanförande, bundet till det betänkande som lagts fram av övervakningsnämndutredningen. Diskussionsämnet får väl därför snarare bli „Ansvaret för frivården“ och för min del tänker jag inskränka mig till att tala om övervakningsnämndernas roll i detta sammanhang.

En av grundtankarna bakom det reformarbete som ledde fram till den brottsbalk, som trädde i kraft 1965, var att skapa bättre förutsättningar för kriminalvården i frihet. I detta syfte förstärktes skyddskonsulentorganisationen och därjämte inrättades de nuvarande övervakningsnämnderna. Avsikten var att övervakningsnämnderna skulle leda och styra verksamheten. Genom dessa nämnder skulle skapas en bättre lokal förankring av kriminalvården i frihet. I detta hänseende vill jag citera justitiedepartementets anvisningar rörande övervakningsnämndernas arbetsuppgifter. Det sägs där i inledningen följande:

„De nya övervakningsnämndernas uppgift är att handha kriminalvården i frihet såväl av dem, som döms till skyddstillsyn, som av dem, som frigges villkorligt från fängelse eller efter dom å ungdomsfängelse eller internering vårdas utom anstalt. Övervakningsnämnderna har härvid tillagts vidsträckta befogenheter. Dessutom ankommer på övervakningsnämnderna att i stor utsträckning besluta om övergång från anstaltsbehandling till vård i frihet.“

Det var alltså för frivården som övervakningsnämnderna skulle få den största betydelsen medan frigivningsfrågorna förefaller ha lagts på övervakningsnämnderna mera för att det i sammanhanget var praktiskt.

I propositionen till brottsbalken förklarades att övervakningsnämnderna borde sammansättas „av socialt intresserade perso-

¹⁾ Med anledning av övervakningsnämndutredningens betänkande Kriminalvårdens nämnder (SOU 1975:16).

ner med sakkunskap och erfarenhet beträffande kriminalvård i frihet". Det framhölls också att ledamöterna borde ha särskild erfarenhet i fråga om vård av ungdom och arbetsförmedling.

Avsikten var dock inte endast att övervakningsnämnderna skulle leda och dirigera frivården utan de skulle även ta befattning med enskilda fall. I propositionen till brottsbalken påpekades att nämndernas arbets sätt skulle vara mindre stelt och formbundet än domstolarnas. Nämnden borde kunna sammanträda med kort varsel och inte vara bunden vid den ort dit domstolarnas sessioner var förlagda. Håndläggningen skulle heller inte vara lika formell som vid domstol. Överläggningarna med den dömde och hans övervakare borde såvitt möjligt ges karaktären av ett förtroendefullt samråd för att söka på bästa sätt ordna upp den dömdes förhållanden.

Man frågar sig då hur dessa tankegångar, som kom till synes vid brottsbalkens tillkomst, förverkligats. Det kan dessvärre konstateras, att utvecklingen icke alltid gått i den riktning, som tänkt var. Många nämnder har väl huvudsakligen sysslat med mer domstolsliknande uppgifter som att fatta beslut ifråga om frigivning från anstalt och om repressiva åtgärder mot dem som vistats i frihet i de fall detta varit påkallat. Däremot har de knappast tagit befattning med hur frivården utvecklats och än mindre följt de enskilda fallen. Det finns emellertid även exempel på nämnder som har försökt att förverkliga de tankar som låg bakom reformen 1965. Jag har vid besök hos sådana nämnder ofta hört skyddskonsulenterna säga att de från början var skeptiskt inställda till nämnden men att de numera anser sig ha ett oerhört stöd i nämnden och att de icke gärna skulle undvara den.

Man frågar sig också hur det kommer sig, att övervakningsnämnderna utvecklats på så olika sätt. Jag kan väl utan att alltför mycket djuplodas i ämnet tänka mig två orsaker. För det första har vi en kategori nämnder, som har att ta befattning med så många frivårdsfall att det inte rimligen kan begäras, att de skall kunna följa alla fallen eller ta upp dem till diskussion i andra fall än då detta är påkallat av någon särskild omständighet. För det andra måste man konstatera, att bristen på råd och anvisningar från något centralt samordnande organ varit påtaglig. Varje nämnd har så att säga fått arbeta „efter sitt eget huvud“ och detta har säkerligen också präglat verksamheten. Där intresse funnits, har man kunnat uträtta en hel del. Där detta intresse saknats, har icke så mycket blivit gjort.

Med tanke på de brister som onekligen förekommit så hälsade väl de flesta med stor tillfredsställelse att en utredning blev tillstätt beträffande övervakningsnämnderna. När man läste direktiven fick man också den uppfattningen att det nu var meningen att man skulle se till att övervakningsnämnderna blev vad de

från början varit avsedda att bli. Jag skall be att få citera ett par meningar ur direktiven.

„Övervakningsnämnderna är betydelsefulla organ när det gäller att förverkliga samhällets kriminalpolitiska målsättning. Nämndernas lekmannainslag kan mot bakgrund av den praxis som tillämpas vid utseendet av ledamöterna antas medverka till att sprida förståelse för kriminalvårdens problem inom olika sektorer av samhället. Det är en viktig sida av nämndernas verksamhet. Det är därför angeläget att de bereds möjlighet att i större omfattning än hittills varit fallet påverka de allmänna principerna för kriminalvårdsarbetet . . .

Den sakkunnige bör utröna huruvida förutsättningar finns att ge nämnderna ökade möjligheter att medverka vid planeringen av den verksamhet som utövas av olika kriminalvårdsorgan inom nämndernas verksamhetsområden och att verka för en samordning av kriminalvårdens och andra sociala myndigheters insatser.“

Dessa direktiv gav ju onekligen anledning till vissa förväntningar från övervakningsnämndernas sida. Vad har då blivit resultatet? Jo, utredningen har nu föreslagit att övervakningsnämnderna skall kopplas bort från frivården och bli domstolsliknande organ. Nämndernas uppgifter skall i fortsättningen bestå av att besluta om frigivning, frigivningspermission och vård utom anstalt. Därjämte skall nämnderna — dock endast på begäran av skyddskonsulenten — besluta om omhändertagande, förverkande av villkorlig frigivning, anstaltsbehandling och fortsatt övervakning efter två år eller upphörande av övervakning i förtid.

Vad angår samordningen mellan olika organ, som skall medverka inom frivården, så föreslår utredningen att det ska gå till på det sättet att regioncheferna och styresmännen för rixanstalterna ska tillse att nämndernas synpunkter på frigivnings- och frivårdsarbetet inhämtas. Genom ett sådant samrådsförfarande — säger utredningen — kan nämnderna tillföra kriminalvårdsorganen värdefullt beslutsunderlag samt bidra till att skapa förståelse för kriminalvårdens problem ute i samhället.

Eftersom övervakningsnämnderna enligt utredningens mening i fortsättningen skall verka som domstolar föreslår utredningen också fullt följdriktigt att ordföranden skall vara innehavare av ordinarie domartjänst och att förtroendemännen skall utses på politiska grunder genom val. Någon anknytning till speciell yrkeserfarenhet skall alltså inte längre uppställas som något krav.

Slutligen bör också nämnas att vissa övervakningsnämnder enligt förslaget skall dras in och att övervakningsnämnderna i gemen alltså skall få större geografiska områden.

För min del anser jag det olyckligt att man — stick i stäv mot

utvecklingen på andra områden — tar bort lekmannainflytandet över frivården. Mig förefaller det tvärtom mer nödvändigt att ha en lokal folklig förankring på detta vårdområde än på andra vårdområden.

Genom att övervakningsnämnderna tas bort från frivårdsarbetet minskar också, kanske till och med helt försvinner förutsättningarna för övervakningsnämnderna att medverka i planeringen av denna verksamhet. Om de inte deltar i frivårdsarbetet och följaktligen ej heller får några erfarenheter av det, hur ska de då kunna ta upp diskussioner med andra organ om hur det bör bedrivas? Jag ifrågasätter också starkt om den tjänstemannaorganisation, som finns på skyddskonsulentexpeditionerna, skall kunna med samma tyngd som övervakningsnämnderna ta upp diskussioner med andra vårdorgan. Jag tror inte heller att regioncheferna har dessa möjligheter och det har för övrigt sagts mig att de knappast kommer att få tid till det.

Som ett exempel på vad jag menar i det här sammanhanget kan jag nämna följande. Folkhögskolan på Gotland vägrade att ta emot elever, som frigavs från studieanstalten i Visby. Man hyste på skolan en viss rädsla för att narkotikamissbruk skulle kunna utbreda sig bland skolans elever. Skyddskonsulenten och anstaltsdirektören hade genom överläggningar med skolans rektor försökt att få en ändring till stånd men ej lyckats. Sedan saken förts vidare till övervakningsnämnden, tog nämnden kontakt med skolans styrelse. Vid de överläggningar, som därefter ägde rum mellan nämnden och skolans styrelse, blev frågan löst på ett såväl för skola som anstalt tillfredsställande sätt.

Man kan också fråga sig hur övervakningsnämnderna, om de endast ska ha kontakt med de negativa sidorna av kriminalvården i frihet, skall kunna påverka allmänheten i positiv riktning rörande frivårdens bedrivande. En sådan påverkan torde ha stor betydelse såväl då det gäller att få fram lämpliga kontaktmän och övervakare som då det gäller att ordna arbete åt en klient.

Det är emellertid inte bara förutsättningarna för att medverka i planeringen som minskar, om utredningens förslag genomförs. Även förutsättningarna för att bedöma frigivningsfrågorna blir mindre, om nämnderna inte kan följa upp arbetet inom frivården. Hur skall nämnden exempelvis ställa sig till frågor om halvtidsfrigivning, om nämnden inte fått reda på hur det gått vid tidigare halvtidsfrigivningar? Det räcker inte att få reda på antingen att vederbörande misslyckats och återtagits eller att han inte återtagits. Nämnden måste veta mer om hur det gick, vilka svårigheter som förekommit och hur dessa eventuellt kunnat övervinnas. Därmed vill jag inte ha sagt att nämnden måste följa upp varje frivårdsärende individuellt. Men nämnden bör

få en redovisning av skyddskonsulenten i stora drag av läget samt en mer ingående redogörelse beträffande vissa fall som förtjänar att följas särskilt — exempelvis halvtidsfrigivningarna.

Jag tycker också att de skyddskonsulenter, som reservationslöst anammat utredningens förslag, skulle vara något försiktigare. Ätminstone från mitt område har jag den erfarenheten, att klienterna har ett rätt gott förtroende för skyddskonsulenten. I den mån omhändertaganden skett har detta beslutats efter samråd mellan skyddskonsulent och övervakningsnämnd om vad som bör göras i en besvärlig situation. Övervakningsnämnden har då framstått som den som står för åtgärden. Om utredningens förslag genomförs, kan detta medföra att klienterna får en ändrad syn på saken. Skyddskonsulentens roll, då det gäller omhändertaganden och även då det gäller anstaltsbehandling, blir betydligt mer skärpt. Övervakningsnämnden får icke fatta några beslut av eget initiativ, utan det skall ske på ansökan av skyddskonsulenten, som därvid skall framställa ett bestämt yrkande om en ingripande åtgärd. Särskilt då det gäller anstaltsbehandling, som av klienterna — med viss rätta tycker jag — uppfattas som ett straff, kommer skyddskonsulentens roll att bli mycket lik åklagarens. Jag är rädd för att detta kan försämra relationerna i gemen mellan skyddskonsulenterna och klienterna.

Som skäl för att dra ner övervakningsnämndernas nuvarande verksamhet har åberopats att kostnadsbesparingar skall ske. Jag anser inte att de kostnadsbesparingar som nämnts är av den omfattning att de kan motivera genomförande av det gjorda förslaget.

Låt mig i detta sammanhang också göra en avvikelse från dagens debattämne om frivården. Denna avvikelse vill jag motivera med att man knappast kan dra en så klar skiljelinje mellan anstaltstiden och tiden utom anstalt som utredningen vill göra.

Det väcktes vid 1974 års riksdag två motioner om att man borde skapa en bättre insyn i anstalterna än f.n. genom en särskild ombudsman eller genom någon nämnd. En sådan insyn skulle enligt motionärerna bidra till att undanröja misstankar om godtycke eller hårdhet i behandlingen. Justitiemskottet delade den åsikt som kom till synes i dessa motioner och förklarade att en sådan insyn ur flera synpunkter skulle vara av värde, inte bara för de intagna utan även för personalen på anstalterna. Det skulle också kunna bidra till att skapa större förståelse för kriminalvårdens problem ute i samhället. Utskottet ansåg därför att frågan borde undersökas av övervakningsnämndutredningen.

På detta har utredningen kort och gott svarat, att om det överhuvudtaget finns ett behov av ökad insyn i anstalterna, bör detta tillgodoses på annat sätt än genom övervakningsnämndernas medverkan.

Jag kan inte dela denna utredningens uppfattning.

För det första tror jag liksom motionärerna att det är mycket viktigt att det förekommer en insyn i anstalterna av andra än kriminalvårdens tjänstemän. En sådan insyn är nödvändig bl. a. för att undanröja misstankar om övergrepp.

För det andra delar jag uppfattningen att man på så sätt får större möjligheter att klargöra för allmänheten vad ett fängelsestraff innebär. Det finns många i dagens samhälle som tror att det numera är en ren sinekur att sitta på anstalt.

För det tredje tror jag att det har en stor betydelse för bedömning av frigivningsfrågor och frågor om vistelse utom anstalt att känna till hur anstaltsvistelsen gestaltas sig och hur den verkar på den enskilda människan.

Med min inställning till hur övervakningsnämnden bör vara sammansatt och verka tror jag att denna nämnd är ett mycket lämpligt organ att handha den uppgift som justitiekammaren talat om.

Dessutom vill jag ta upp en annan aspekt på kvällens debattämne. Det har ofta riktats kritik mot domarkåren för att den haft alltför liten kontakt med och erfarenhet av samhällslivet. Domaren har — som det sagts — ej tittat ut genom fönstret. Jag vill inte ta upp debatten om detta ämne nu. Emellertid så håller jag i ett avseende med kritikerna. Domarna har tidigare haft alltför liten erfarenhet av vad som hänt efter domen. Bland det bästa som hänt för att undanröja detta är enligt min mening inrättandet av övervakningsnämnderna och deras nuvarande befattning med frigivningsfrågor och med frivården. Domarna har därigenom fått erfarenheter av hur svårt det kan vara för klienterna att komma till rätta efter domen och vilket enormt arbete som nedläggs av skyddskonsulentpersonal och övervakare för att hjälpa klienterna till bättre förhållanden. Domarna har också på så sätt fått lära sig att man måste räkna med misslyckanden och att man måste starta om på nytt utan att förtrötts. Jag är övertygad om att dessa erfarenheter i långa loppet kommer att påverka dömandet som sådant. Även om det är ett begränsat antal domare, som kan tjänstgöra i övervakningsnämnderna, sprids deras erfarenheter till kollegerna. Tjänstgöringen i övervakningsnämnden har därför kanske större betydelse än man många gånger är benägen att tro.

Personligen anser jag det också vara en försvagning av övervakningsnämnderna att man tar bort lekmannedamöternas anknytning till olika vårdområden. Jag tror att övervakningsnämnderna på många håll tack vare just denna anknytning kunnat skapa större förståelse för kriminalvårdens problem hos de vårdorgan, som måste hjälpa till med vårdinsatserna. Just tack vare att ledamöterna i nämnden haft anknytning till arbetsvården har

det blivit möjligt — åtminstone i mindre övervakningsdistrikt — att på ett helt annat sätt än tidigare engagera arbetsvården i arbetet. Likaså har ledamöter med anknytning till socialvården öppnat vägen för överläggningar med socialvårdens organ om exempelvis generella lösningar av bostadsfrågor och lösningar av sådana frågor i enskilda fall. Det är min erfarenhet att nämnden just genom sin sammansättning fått en särskild tyngd vid dessa förhandlingar.

Slutligen vill jag för min del också varna för alltför stora distrikt. Ju längre bort övervakningsnämnden ligger från klientens uppehållsort desto större blir svårigheterna att ordna hans förhållanden på ett godtagbart sätt. Ju större avstånden är desto mindre blir möjligheterna att påverka den allmänna inställningen i orten till kriminalvården. Hur skall t. ex. en övervakningsnämnd i Stockholm kunna påverka myndigheterna och allmänheten på Gotland? Enligt utredningens förslag skall Gotland föras till en övervakningsnämnd i Stockholm. Hur skall en nämnd i Stockholm kunna handlägga ens de frågor som enligt utredningen skall ligga kvar på nämnden vad gäller Gotland? Skall nämnden åka till anstalterna eller skall klienterna föras upp till Stockholm? Skall nämnden, då omhändertagande skett, åka ner till Gotland eller skall klienten föras upp till Stockholm? Och hur skall klientens kontaktman eller övervakare kunna komma till tals med nämnden? Vad har nämnden i Stockholm för förutsättningar för att bedöma de lokala förhållandena på Gotland?

Denna synpunkt förefaller kanske väl lokalbetonad. Jag medger också att Gotlands-exemplet är det fall i utredningens förslag som är mest markant. Men det finns andra nämnder, där förhållandena kommer att erbjuda liknande problem. Man ställer sig sålunda frågande till hur det skall gå för frivården i Gällivare, om övervakningsnämnden förläggs till Luleå, cirka 25 mil från Gällivare.

Med dessa ord har jag velat peka på de väsentliga brister som enligt min mening vidlåder det av övervakningsnämndutredningen framlagda förslaget. För att jag inte ska låta enbart negativ vill jag tillägga, att jag finner andra förslag som framlagts av utredningen vara bra. Jag ansluter mig således till att det ska bli en central nämnd, att kriminalvårdsstyrelsen bör bli huvudman för nämnderna, att de lokala nämnderna skall få större befogenheter i frivårdsfrågor samt att åtskilliga mer eller mindre rutinartade uppgifter bör överflyttas på tjänstemännen. Vad jag har velat säga är, att jag tror att övervakningsnämnderna ur många synpunkter skulle kunna vara till stor nytta för arbetet inom frivården. Det finns mycket att göra inom detta område och mycket kan också vinnas, om man är beredd att satsa på det. Det är därför enligt min mening ett allvarligt misstag att koppla

bort övervakningsnämnderna med deras inslag av förtroendemän och lokal förankring. Mitt förslag är att det i stället utreds, hur man skall bygga upp övervakningsnämndorganisationen så att den kan på ett effektivt sätt fylla den funktion, som var tänkt då nämnderna inrättades vid brottsbalkens tillkomst.

II.

Inspektör Birgit Hinderson:

Huvudrubriken för kvällens diskussion är „Frivårdens ansvar“ — ett vidsträckt och något diffust begrepp, som kan vinklas på många sätt. Jag hade nu inte tänkt ge mig in på några abstrakta analyser av begreppet. Min avsikt är att så långt det är möjligt hålla mig till konkreta ting i sammanhanget. Jag kommer inte heller att ge en historisk återblick beträffande frivårdens eller skyddskonsulentorganisationens utveckling i stort utan tänkte starta endast några få år tillbaka i tiden.

Kriminalvårdsberedningens olika förslag kom att resultera i en ökad eller ökande satsning på frivård. Kriminalvårdens frivårdssektor har efterhand tillförts personella förstärkningar. Samtidigt har kraven på arbetsinsatser från frivårdens sida helt naturligt ökat och vårt ansvar för klienterna har på olika sätt markerats. Från att tidigare ha kunnat koncentrera oss på de klienter, som varit föremål för direkt frivård, har vårt ansvar utökats till att omfatta även de klienter, som vistas på anstalt, framför allt de som är intagna i lokalanstalt. Deras situation, som är intagna i häkte, har också observerats och frivården har ålagts visst ansvar även för denna grupp människor. Sedan har vi dessutom fått oss tilldelade en helt ny och stor arbetsuppgift, nämligen personundersökningsverksamheten med allt vad detta innebär av ansvar på olika plan.

Allt detta har skett på relativt kort tid. Den 1 januari 1974 kom den första personalförstärkningen. De ökade kraven/förväntningarna på frivårdens folk har därefter kommit i rask takt. Stegvis har frivårdarens roll förändrats. Vi har så att säga fått delvis nya kläder, som vi väl på sina håll kanske ännu inte hunnit vänja oss vid eller växa i.

Så står vi här idag inför ytterligare en rollförändring. Vi har framför oss övervakningsnämndsutredningens förslag, innebärande ytterligare en förstärkning av frivårdens ansvar för kriminalvårdens klienter.

Hur har då betänkandet mottagits av frivårdarna i landet? — Vissa tveksamheter i detaljfrågor har naturligtvis framförts, men mottagandet har i stort varit klart positivt. Man har menat att flera av de av utredningen framlagda förslagen, bland annat om överflyttning av vissa beslutsfunktioner från lokal nämnd

till skyddskonsulent, innebär en ren anpassning till verkligheten. Att det direkta ansvaret för övervakningen läggs på skyddskonsulenterna upplever man också som självklart och som en anpassning till realiteter. Delegationsmöjligheterna från lokal nämnd till skyddskonsulent alternativt styresman beträffande vissa beslut i frigivningsfrågor och frågor om frigivningspermission samt s.k. § 34-ärenden har likaså fått ett positivt mottagande.

Detta behöver dock inte uppfattas som en kritik mot övervakningsnämnderna och deras nuvarande funktion eller sätt att arbeta. - - - Vi kan kanske ägna en stund åt att se på hur verkligheten ter sig i skilda delar av vårt land.

Vi har t ex Tor Svernes Gotlands-nämnd med enligt senaste kvartalsstatistiken 92 övervakningsfall, lokalanstalten i Visby med 20 platser och en relativt låg genomströmning av antalet frivårdsfall, dessutom riksanstalten Lärbro där dock flertalet intagna enligt uppgift är rena korttidsfall. — Hoppas vi över till fastlandet har vi exempelvis övervakningsnämnden för Stockholms norra förorter med vid samma tidpunkt 799 övervakningsfall och lokalanstalten Svartsjö med 80 platser och en hög genomströmning av frivårdsärenden. — Mellan dessa ytterligheter finns det, från norr till söder i vårt land, en mängd schatteringar när det gäller övervakningsnämndernas arbetsbelastning. Nämndernas sätt att arbeta varierar naturligtvis också, beroende bl a på arbetsbelastningen.

Gotlandsförhållandena ter sig idealiska och där har övervakningsnämnden också verkligen aktivt tagit del i frivårdsarbetet. Men hur klarar man sitsen i de tunga nämnderna? Måste man inte där i hög grad lita till skyddskonsulentens uppfattning och omdöme i skilda frågor? — Och om man tittar på situationen i stort: har skyddskonsulenterna i landet egentligen kunnat krypa bakom övervakningsnämnderna då det gällt ansvaret för övervakningen? Formellt är svaret ja, men när det gäller den krassa verkligheten — blir svaret då detsamma?

Utredningens förslag att ledningen av frivården skall utövas av regioncheferna och i sista hand av kriminalvårdsstyrelsen har inte stött på patrull hos frivårdens folk. Överflyttandet av ledningsfunktionerna till regioncheferna har närmast betraktats som logiskt och i linje med kriminalvårdsreformen i övrigt. — Förslaget att lägga huvudmannskapet för nämnderna på kriminalvårdsstyrelsen har mottagits positivt, bl a därför att en sådan ordning skapar förutsättningar för att behovet av information och utbildning torde bli bättre tillgodosett, vilket också framhålls av utredningen.

Utredningens förslag om nämndernas, framför allt de lokala nämndernas, sammansättning har — liksom indelningsfrågorna

— vållat en del diskussioner, som jag dock inte tänkte gå närmare in på just nu, även om dessa frågor är nog så intressanta. Likaså vill jag överlåta de ytterst komplicerade frågorna kring lekmannainflytande/önsyn till kvällens följande diskussion.

Rollförändringen — är våra frivårdare beredda att acceptera denna? Att döma av det positiva mottagande, som övervakningsnämndsutredningens förslag fått bland frivårdens folk, måste svaret anses vara ett klart ja. — Från något håll har man mumlat fram en svag oro för att våra klienter kanske i vissa lägen skulle komma att betrakta oss som något slags åklagare, vilket kanske skulle kunna ha en negativ effekt när det gäller behandlingsarbetet. Samma färg har, menar jag, övervakningsnämndernas hesiterande inför de lokala nämndernas nya roll som domstolsliknande organ. För egen del tror jag dock inte — och den uppfattningen förefaller att delas av det stora flertalet frivårdare — att det finns skäl till oro för att den föreslagna ordningen skulle komma att åstadkomma försämrade relationer mellan frivårdare och klienter. Kanske effekten tvärtom kan komma att bli den rakt motsatta!

Alldeles uppenbart är man i frivården också beredd att ta det ökade ansvar som läggs på dess tjänstemän, om utredningens förslag genomförs. Jag har en stark känsla av att man bland landets frivårdare hoppas att man — genom att verkligen få ta detta ansvar — kommer att kunna vinna ökad respekt och ökat förtroende för frivården, både hos domstolar, hos allmänheten och hos våra klienter.